

Sundheds og Forebyggelsesudvalget 201314
SUU Alm.del endeligt svar på spørgsmål 45
Offentligt

Holbergsgade 6DK1057 København KT +45 7226 9000F +45 7226 9001Msum@sum.dkWsum.dk

Annika Lion Kristensenannikalion@gmail.com

Dato: 14. oktober 2013 Enhed: Sundhedsjura og lægemiddelpolitik Sags nr.: 1304930 Dok. nr.: 1314278
Kære Annika Lion Kristensen

Tak for din henvendelse af 16. september 2013, præciseret ved henvendelse af 17. september 2013, hvor du rejser en række spørgsmål i tilknytning til en konkret sag om behandling af et nyfødt barn imod forældrenes ønske.

Jeg mener, at det er vigtigt at holde fast i, at udgangspunktet for behandling i sundhedsvæsenet naturligvis er det informerede samtykke. Samtidig har forældre en omsorgspligt overfor deres børn, ligesom lægerne har pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed i deres virke. Det mener jeg også er vigtige principper.

I mit svar af 3. september 2013 til Folketingets Sundhedsudvalg på SUU alm.del spm. 859, har jeg redegjort for afvejningen af disse principper. Endvidere forklarer jeg i svaret, hvordan sociallovgivningen konkret servicelovens § 63,stk. 1 giver kommunes børn og ungeudvalg kompetence til at træffe afgørelse om at gennemføre en behandling imod forældres ønske. Endvidere pålægger samme lov bl.a. sygehusansatte en pligt til at underrette kommunen, hvis de finder, at der af forskellige årsager er grund til bekymring for et barn.

Jeg går ud fra, at det er disse regler, der er anvendt i det konkrete tilfælde, men henviser til regionen og kommunen for nærmere redegørelse for den konkrete sag og til social børne og integrationsministeren for en nærmere redegørelse for reglerne. Endvidere har jeg hæftet mig ved, at retten ifølge presseomtalen har godkendt kommunens beslutning.

I den forbindelse skal jeg gøre opmærksom på, at jeg som minister ikke har mulighed for at tage stilling til konkrete patientsager, idet ansvaret for driften af sygehusvæsenet påhviler regionerne. Regionens patientvejledere kan vejlede nærmere om rettigheder i sundhedsvæsenet samt muligheder for at klage til Patientombuddet for en vurdering af sundhedsfaglig virksomhed i forbindelse med en konkret patientbehandling, og om der i sammenhæng hermed er sket en overtrædelse af patientrettighederne fastsat i sundhedslovens afsnit III.

Jeg forstår til fulde forældrenes frustration over forløbet. Særligt når forældrene under graviditeten har givet udtryk for deres holdning til vaccination, og sundhedspersonalet ikke i den anledning har informeret om, at holdningen kunne føre til involvering af kommunen og beslutning fra kommunen om at gennemføre behandlingen mod forældrenes vilje. Det må være en forfærdelig oplevelse uventet at blive modtaget af kommunen, når man kommer hjem med sit nyfødte barn.

Samtidig mener jeg, at de beskrevne regler generelt tjener et rigtig godt formål og anlægger fornuftig afbalancering mellem hensynet til selvbestemmelsesretten og omsorgspligten over for børn. Vi er nødt til at have et værn, der sikrer, at børn, der kan reddes fra livstruende sygdom eller betydelige og varige funktionsnedsættelser, ikke bliver overladt til et vanskeligt liv med handicap eller iværste fald døden, men i stedet bliver hjulpet til behandling. Også hvor forældrene af forskellige årsager måtte være imod det.

Sagen illustrerer, hvor vigtigt det er, at læger m.v. og forældre, hvor der er en kendt sygdomsrisiko, inden fødslen får talt den videre håndtering af sygdomsrisikoen godt igennem. Generelt må det kunne minimere tilfælde, hvor der skal træffes store og hurtige beslutninger umiddelbart efter fødslen, hvor man som nybagt familie er utrolig sårbare.

Du rejser en række spørgsmål om anvendelsen af reglerne i sundhedslovens kapitel 5 i forhold til en sag som den pågældende, og jeg vil naturligvis gerne vejlede om, hvor disse regler finder anvendelse:

Reglerne om patienters retsstilling er bygget op om et grundlæggende princip om information, samtykke og medinddragelse i øvrigt. For en mindreårig patient indtræder den, der efter lovgivningen er bemyndiget hertil, i patientens rettigheder efter kapitlet, jf. sundhedslovens § 14. For mindreårige er det typisk forældremyndighedsindehaverne, medmindre andre, fx kommunen, efter anden lovgivning har kompetencen til at samtykke til behandlingen.

Informationspligten fastlagt i sundhedslovens § 16 omfatter også information til forældre om behandlingstiltag, der planlægges i forhold til endnu ufødte børn.

Sundhedslovens § 17 finder anvendelse for unge i alderen 15-18 år. Selvom de er mindreårige, har de efter bestemmelsen selvstændig samtykkekompetence.

Sundhedslovens § 18 finder anvendelse for patienter, der varigt er inhabile, dvs. varigt er ude af stand til at træffe fornuftsmæssige beslutninger om behandling. Det kan fx være udviklingshæmmede eller demente ældre.

Sundhedslovens § 19 hjemler mulighed for at behandle patienter uden samtykke i akutte situationer, fx hvor en person bringes ind på sygehuset med ambulance efter en ulykke, og der ikke er nogen tilstede at give et stedfortrædende samtykke.

Hvor en patient efter de ovennævnte regler ikke selv kan give samtykke, skal patienten efter § 20 informeres og inddrages i drøftelserne af behandlingen, idet omfang patienten forstår behandlingssituationen, medmindre dette kan skade patienten. I den forbindelse skal patientens tilkendegivelser tillægges betydning, i det omfang de er aktuelle og relevante. Dette princip om medinddragelse omfatter også medinddragelse af forældre på et mindreårigt barns vegne, i tilfælde hvor kommunen efter servicelovens regler træffer beslutning om gennemførelse behandling af barnet mod forældrenes ønske.

Efter sundhedslovens § 21 har sundhedspersonen ansvaret for at drage omsorg for, at reglerne om information og samtykke overholdes. Tilsidesætter en sundhedsperson dette ansvar kan det af hensyn til patientsikkerheden få konsekvenser i form af kritik fra Patientombuddet såvel som for vedkommendes muligheder for at virke inden for sit felt.

I bekendtgørelse nr. 665 af 14/09/1998 om information og samtykke og om videregivelse af helbredsoplysninger m.v. og bekendtgørelse nr. 3 af 02/01/2013 om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler har Sundhedsstyrelsen fastsat nærmere regler om dokumentationen af information og samtykke.

Sundhedsstyrelsen fører efter sundhedslovens § 215, stk. 1, tilsyn med den sundhedsfaglige virksomhed, der udføres af personer inden for sundhedsvæsenet, herunder med efterlevelsen af reglerne i kapitel 5, og kan i forlængelse af tilsynet fx give påbud efter § 215 b med konkrete krav til den sundhedsmæssige virksomhed og iværksætte tilsynsmæssige foranstaltninger efter autorisationsloven.

Sundhedsstyrelsen har i 2009 udsendt anbefalinger for svangeromsorgen, som udstikker retningslinjer for bl.a. undersøgelse af gravide for infektioner. Her fremgår bl.a. screening for Hepatitis B. Hertil kommer, at regionerne som ansvarlige for sygehusdriften fastsætter nærmere retningslinjer for procedurerne på sygehuset, som skal understøtte, at lovgivningen efterleves.

Jeg håber, at disse oplysninger hjælper dig og den berørte familie videre, og jeg sender en kopi af dette brev til Folketingets Sundhedsudvalg.

Med venlig hilsen
Astrid Krag